Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
Liv@eduskunta.fi

Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle vesiliikennelaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi HE 197/2018 vp

Yleistä

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (= ELY-keskus) on antanut 13.8.2018 lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi vesiliikennelaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Hallituksen esityksessä on ELY-keskuksen lausunnossa esille tuomat asiat otettu hyvin huomioon.

HE:ssä on uuteen vesiliikennelakiin koottu vesillä liikkumiseen liittyvät ja vesillä liikkujan kannalta keskeiset säännökset, mikä on ko. sääntelyn selkeyttämisen, vesiliikenteen turvallisuuden edistämisen sekä haittojen vähentämisen kannalta järkevää ja tarpeellista.

Vesiliikennelakiehdotuksen 55 §: Valo-opaste

Teknologioiden kehittyessä maantielauttaliikenteen kustannustehokkuutta parannetaan ja päästöjä vähennetään vaihtoehtoisilla käyttövoimilla. Lisäksi jollain aikavälillä todennäköisesti tulee mahdolliseksi operoida osaa maantielauttaliikenteestä autonomisesti. Vesiliikenteen turvalaitteiden ja säännösten tulee osaltaan kehittyä toimintaympäristön muuttuessa.

Tällä hetkellä yhdellä maantielauttapaikalla, Högsarin lossi, on käynnissä kokeilu, jossa lossia operoidaan vaijerivedolla ja suoralla sähkösyötöllä. Lossivaijerin vierellä kulkee sähkökaapeli, josta lossi saa pääasiallisen käyttövoimansa. Tietyissä tuuliolosuhteissa sähkökaapeli ja vaijeri ovat koko ylitysajan nousseena vesirajaan. Tällaista ilmiötä ei tapahdu perinteisellä vaijerilossilla, jota ohjaillaan potkurein. Vaijerin ollessa veden pinnassa, ei risteävä vesiliikenne voi ohittaa paikkaa turvallisesti. Kokeilun yhteydessä (ja lakiluonnosta koskevan lausuntokierroksen jälkeen) on havaittu tarve säädösten päivittämiselle turvallisen vesillä liikkumisen varmistamiseksi edellä kuvatuissa tilanteissa.

ELY-keskus esittääkin aiempaa lausuntoaan täydentäen, että vesiliikennelain 55 §:n mukaisten valo-opasteiden (lakiehdotuksen kuvaliitteet, liite 1) käyttö mahdollistettaisiin sellaisilla maantielauttapaikoilla, joissa on vilkasta lossiväylän risteävää liikennettä ja käytössä edellä kuvatun kaltainen teknologia, joka saattaa tilapäisesti estää kulun väylällä.

Kirjausehdotus: 55.1 §: "Valo-opastein voidaan vesiliikennettä ohjata kanavilla ja avattavilla silloilla, kapeikoissa, jyrkässä kaarteessa, *maantielauttapaikalla*, jäätien ja väylän risteyksessä sekä satama-alueella"

Vesiliikennelakiehdotuksen 101 §: Alueelliset ja vesikulkuneuvotyyppiä koskevat kiellot ja rajoitukset

ELY-keskus pitää järkevänä sitä, että vesiliikennelain kielloista ja rajoituksista päättäisi jatkossa yksi viranomainen eli Liikenne- ja viestintävirasto. Voimassa olevan vesiliikennelain 15 §:n mukaan on tietyille vesialueille koskien yleistä kulkuväylää ja muuta vesialuetta ollut tarpeen tehdä kielto- ja rajoituspäätöksiä kahden eri viranomaisen toimesta, mikä ei vesillä liikkujan / viranomaisten asiakaspalvelun näkökulmasta ole selkeää ja tehokasta viranomaistoimintaa.

Uudistuksen myötä tiedot kielloista ja rajoituksista olisivat myös samassa paikkatiedossa. Tällä hetkellä ELY-keskusten ja Liikenneviraston kielto- ja rajoituspäätökset viedään eri tietojärjestelmiin ja paikkatietoon, mikä aiheuttaa epätietoisuutta mm. vesillä liikkujien keskuudessa.

ELY-keskus pitää hyvänä sitä, että HE:ssä on selkeytetty aiempaan luonnokseen verrattuna vesiliikennelain kieltoja ja rajoituksia koskevia perusteita eli tarkoitus ei olisi muuttaa em. perusteita nykyiseen sääntelyyn verrattuna.

Ehdotuksen 101.1 §:n perusteluiden mukaan esitetty mahdollisuus alueellisen kiellon tai rajoituksen määräämiseen saattaa tulla aiheelliseksi esimerkiksi liikenteen, ympäristön tai yleisen virkistyskäytön johdosta. Kalastuksen tai muun elinkeinon suojaamiseksi taikka yleisen edun vuoksi olisi myös mahdollista saada aikaan alueellinen kielto tai rajoitus. Toimenpide voi tulla ajankohtaiseksi esimerkiksi vedessä tai veden alla suoritettavien töiden johdosta tai kalanviljelylaitoksen, paikallisen lomakylän, uiton tai muiden vastaavien elinkeinotoimintojen johdosta. Ehdotuksen 101.2 §:n perusteluiden mukaan liikenne- ja viestintävirasto voisi aluekohtaisesti kieltää tietyntyyppisen vesikulkuneuvon käytön tai rajoittaa tietyn vesikulkuneuvotyypin käyttöä, jos sen käyttämisestä aiheutuisi luonnolle tai muulle ympäristölle, kalastukselle tai muulle elinkeinolle taikka yleiselle luonnon virkistyskäytölle erityisen huomattavaa haittaa. Erityisen huomattavalla haitalla tarkoitettaisiin tässä pykälässä muun muassa vesikulkuneuvon aiheuttamaa melua tai sen aiheuttamia ympäristölle vahingollisia päästöjä.

Vesiliikennelakiehdotuksen 102 §: Kielto- ja rajoitusasioiden käsittely

Ottaen huomioon ELY-keskuksen vesiliikennelakiehdotuksen 132 §:n mukainen valvontatehtävä sekä ELY-keskuksen tehtävät ympäristönsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden suojelun toimialoilla yleensäkin on perusteltua, että ELY-keskuksella säilyy oikeus tehdä kielto- tai rajoitusasioita koskevia esityksiä. Em. viitaten on myös perusteltua, että ELY-keskusta kuullaan kielto- ja rajoitusasian käsittelyn yhteydessä, mikä on nimenomaisesti todettukin ko. lainkohdan perusteluissa.

HE:n kohdassa 5.2 Riippuvuus muista esityksistä mainitaan julkisista kuulutuksista annetun lain (34/1925) kumoamista koskeva esitys. ELY-keskus pitää järkevänä, että myös vesiliikenneasioiden käsittelyn osalta siirrytään digitalisaatiota enemmän hyödyntävään menettelyyn ja mm. luovutaan kuulutusten julkaisemisesta kuntien ilmoitustauluilla.

Ylitarkastaja Teija Jokinen

Tiedoksi VARELY/ Olli Mattila, Risto Timonen, Matti Vehviläinen